

Kommunstyrelsens ordförande
Kommunstyrelsen

Datum:
2024-11-06

Diarienummer:
KSN-2021-00190

Folkomröstningsresultatens omhändertagande i revideringen av översiktsplanen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** använda resultatet av folkomröstningen som ett underlag i revideringen av kommunens översiktsplan, enligt föredragningen

Ärendet

Gällande direktiv för revidering av översiktsplanen beslutades av kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, samt (tilläggsdirektiv) 14 juni 2023 § 139.

Kommunfullmäktige beslutade 9 oktober 2023 § 171 att hålla en folkomröstning som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan, i samband med Europaparlamentsvalet den 9 juni 2024. Frågan som ställdes var följande:

”Ska Uppsala kommun i översiktsplanen lätta på bebyggelseutvecklingen i Uppsala stad genom att planera för fler bostäder i tätorterna längs tågspåren Ostkustbanan (Storvreta, Vattholma och Skyttorp) och Dalabanan (Vänge och Järlåsa)?”

I folkomröstningen var valdeltagandet 50,9 procent. 43,2 procent röstade ja, 14,1 procent röstade nej och 42,7 procent röstade blankt.

Folkomröstningen ska ses som en del i den breda och inkluderande process som pågår enligt direktiven för översiktsplanarbetet. Folkomröstningsresultaten ger legitimitet för att i enlighet med tilläggsdirektivet bedriva revideringsarbetet med bland annat inriktningen att ”Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt”.

Föredragning

Folkomröstningen gav inte entydiga resultat, men visar totalt sett på ett visst intresse för en utveckling av orterna längs Dalabanan och Ostkustbanan. Resultaten för de skilda valdistrikten där respektive ort ingår är än mindre entydigt, där ja-rösterna varierar mellan 29,7 procent (Vattholma) och 58,2 procent (Järlåsa).

Den stora andelen blanka röster kan tolkas på skilda sätt, men i strikt mening innebär det att 42,7 procent av de som röstat valde att inte ta ställning i folkomröstningsfrågan.

Trots det förhållandevis låga valdeltagandet och den stora andelen blankröster bedöms resultaten styrka inriktningen som givits i tilläggsdirektivet att "Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt".

Direktivet anger också att "en serie dialoger om samhällsbyggande, lokala utvecklingsmöjligheter och tematiska sakfrågor ska föregå den formella översiktsplaneprocessen". Vidare ska "delgeografiska fördjupningsstudier med utvecklingsförutsättningar tas fram för relevanta tätorter och stadsdelar innehållande lokala behov och möjligheter. Genomförda lokala dialoger används som underlag. Studierna redovisas löpande för att fungera som kunskaps- och planeringsunderlag inom samhällsbyggandet och används i framtagandet av utvecklingsinriktningar i översiktsplanen".

Det innebär att utredningarna i översiktsplanearbetet ska fördjupat redovisa förutsättningarna för bebyggelseutveckling i de aktuella orterna. Det blir sedan del i ett beslutsunderlag som redovisar möjliga inriktningar för bebyggelseutvecklingen för hela kommunen. Ett förslag till översiktsplan ska tas fram för samråd under 2026.

Fördjupningsstudier pågår för orterna längs ostkustbanan och påbörjas 2025 för orter längs dalabanan. En serie lokala dialoger pågår och planeras med boende och verksamma.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser

Beslutsunderlag

- Skrivelse daterad 2024-11-06
- Bilaga 1, Valnämnden 14 juni 2024 § 49, fastställande av resultat efter kommunal folkomröstning 9 juni 2024
- Bilaga 2, Kommunstyrelsen 14 juni 2023 § 139, tilläggsdirektiv för revidering av översiktsplanen
- Bilaga 3, Kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, direktiv för revidering av översiktsplanen

Erik Pelling
Kommunstyrelsens
ordförande

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Valnämndens protokoll tisdagen den 11 juni och den 14 juni 2024

Plats och tid

Ekonomikum sal B153, och Stadshuset, KF-salen, 11 juni klockan 8.00–14 juni klockan 10.30,
ajournering 11 juni klockan 8.10–14 juni kl. 10.00.

Paragrafer

46–50

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

Protokollförare

Josefin Lindström, nämndsekreterare

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Närvarande

Beslutande

Ulrik Wärnsberg (S), ordförande
Hossein Aminaey (S)
Jan Höglund (V) §§ 46–48
Jan Öman (M)
Linus Karlén (C) §§ 49–50
Bonny Trolle (SD) §§ 46–48
Abbas Al-Janabi (S), tjänstgörande ersättare
Jashim Uddin (S), tjänstgörande ersättare
Johan Rendel (M), tjänstgörande ersättare
Thea Andersson (L) §§ 49–50

Övriga närvarande

Åsa Nilsson Bjervner, kanslichef §§ 49–50
Annette Öqvist, valsamordnare
Josefin Lindström, nämndsekreterare

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 46

Val av justerare samt justeringsdag

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** utse Jan Öman (M) att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll den 14 juni 2024.

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 47

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** fastställa utsänd föredragningslista.

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 48

Inledning av sluträkning av röster efter kommunal folkomröstning den 9 juni 2024

Valnämnden inleder sluträkningen av den kommunala folkomröstningen. Ledamöter och ersättare i valnämnden, tjänstepersoner från valkansliet samt rösträknare kontrollräknar rösterna och granskar de ogiltiga rösterna.

§ 49

Avslutning av sluträkning och fastställande av resultat efter kommunal folkomröstning den 9 juni 2024

VLN-2024-00038

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** fastställa resultatet i den kommunala folkomröstningen den 9 juni 2024 enligt bilaga 1,
2. **att** anmäla beslutet till kommunfullmäktige, samt
3. **att** justera beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Valnämnden har kontrollräknat avgivna röster i kommunal folkomröstning den 9 juni 2024.

Antal röstberättigade: 194 517

Totalt avgivna röster: 98 926

Antal ja-röster: 42 639

Antal nej-röster: 13 938

Antal blank-röster: 42 133

Ogiltiga röster: 216

Valdeltagande: 50,9 %

Andel ja-röster: 43,2 %

Andel nej-röster: 14,1 %

Andel blank-röster: 42,7 %

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Yrkanden

Ulrik Wärensberg (S) yrkar att nämnden fastställer resultatet i den kommunala folkomröstningen den 9 juni 2024 enligt bilaga 1, att beslutet anmäls till kommunfullmäktige samt att beslutet justeras omedelbart.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden bifaller liggande förslag.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1, Resultat efter valnämndens sluträkning 11–14 juni 2024

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 50

Delegationsbeslut

VLN-2024-00001

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** lägga förteckning över delegationsbeslut anmälda vid sammanträdet till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslut enligt förteckningen nedan:

- Delegationsförteckning valnämnden 2024-04-16–2024-06-09
- Ordförandebeslut 31 maj 2024, Revidering av öppettid för röstningslokal vid valet till Europaparlamentet och folkomröstning 2024
- Ordförandebeslut 9 juni 2024, Förordnande av röstmottagare i val till Europaparlamentet och folkomröstning 2024

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden bifaller liggande förslag.

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
38000	Uppsamlingsdistrikt	1 812	533	1 199	21			
3800001	Fjärdingen - Vasaparken	206	81	392	0	679	1 123	60,5%
3800002	Fjärdingen - Sankt Johannes	278	117	381	3	779	1 353	57,6%
3800003	Fjärdingen - Odinslund	226	84	323	2	635	1 053	60,3%
3800004	Luthagen östra	192	80	320	0	592	1 092	54,2%
3800005	Fjärdingen - Orphei drängars plats	223	69	327	1	620	1 105	56,1%
3800006	Centrum- Linnéträdgården- Mikaelsplan	336	93	377	4	810	1 524	53,1%
3800008	Centrum - Stora torget	182	70	226	4	482	981	49,1%
3800009	Centrum södra	202	72	289	1	564	1 082	52,1%
3800010	Centrum - Samariterhemmet	277	90	268	0	635	1 218	52,1%
3800011	Höganäs västra	268	87	305	2	662	1 222	54,2%
3800012	Centrum - Höganäs - Kvarnen	230	87	293	3	613	1 147	53,4%
3800013	Fålhagen - Östra Station	305	101	330	0	736	1 285	57,3%
3800014	Kungsängen centrala	256	81	353	0	690	1 140	60,5%
3800015	Kungsängen södra	306	121	347	1	775	1 455	53,3%
3800016	Kungsängen - Hovstallängen	295	84	323	1	703	1 348	52,2%
3800017	Kungsängen västra	309	105	483	1	898	1 454	61,8%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800018	Kungsängen nordöstra	294	103	296	3	696	1 721	40,4%
3800042	Svartbäcken nedre	397	123	400	1	921	1 678	54,9%
3800043	Svartbäcken - Fyrishov	283	64	225	0	572	989	57,8%
3800044	Tuna backar - Östra Tuna backar	222	91	224	1	538	1 110	48,5%
3800045	Bärby hage - Tunaberg	444	120	498	0	1 062	1 772	59,9%
3800048	Svartbäcken norra	433	116	515	1	1 065	1 865	57,1%
3800049	Kapellgårdet - Tornet	317	108	374	2	801	1 445	55,4%
3800050	Kapellgårdet norra	429	125	355	0	909	1 905	47,7%
3800051	Kapellgårdet - Djäknegatan	261	101	193	2	557	1 226	45,4%
3800052	Kapellgårdet - Väktargatan	253	85	241	0	579	1 187	48,8%
3800053	Kapellgårdet - Kantorsgatan	278	106	304	2	690	1 781	38,7%
3800055	Höganäs östra	285	106	283	1	675	1 257	53,7%
3800056	Kvarngärdet södra	215	57	133	2	407	1 378	29,5%
3800057	Kvarngärdet norra	238	82	209	3	532	1 737	30,6%
3800058	Gränby södra	287	95	211	3	596	1 574	37,9%
3800059	Gränby norra - Brillinge	241	84	189	2	516	1 664	31,0%
3800060	Gränby sydvästra	253	49	83	0	385	1 792	21,5%
3800061	Gränby nordvästra	208	59	113	5	385	1 649	23,3%
3800063	Löten östra	243	64	167	7	481	1 279	37,6%
3800064	Löten norra	200	60	89	2	351	1 239	28,3%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800065	Löten västra	304	78	242	0	624	1 376	45,3%
3800066	Nyby gård	143	46	129	0	318	888	35,8%
3800067	Gamla Uppsala - Yrsaparken	197	52	258	3	510	1 023	49,9%
3800068	Nyby södra	217	68	207	0	492	1 089	45,2%
3800069	Nyby norra	313	66	214	0	593	1 774	33,4%
3800070	Gamla Uppsala	337	129	339	2	807	1 483	54,4%
3800091	Luthagen norra	255	86	293	0	634	1 125	56,4%
3800092	Luthagen centrala	298	94	358	1	751	1 230	61,1%
3800093	Studentstaden - Observatoriet	248	92	298	1	639	1 257	50,8%
3800094	Studentstaden - Rackarberget	227	100	268	1	596	1 134	52,6%
3800095	Studentstaden - Studentvägen	295	125	311	2	733	1 617	45,3%
3800096	Luthagen sydvästra	298	85	294	0	677	1 189	56,9%
3800097	Luthagen - Tiundaskolan	368	120	418	1	907	1 347	67,3%
3800098	Rickomberga	289	61	272	0	622	1 124	55,3%
3800100	Luthagen - Seminariet	297	75	274	1	647	1 256	51,5%
3800101	Luthagen - Eriksdal	340	117	431	0	888	1 394	63,7%
3800102	Luthagen - Prästgårdsgatan	359	98	331	3	791	1 314	60,2%
3800103	Husbyborg - Börjetull	360	97	344	0	801	1 528	52,4%
3800104	Luthagen-Mimmi Ekholms plats-Hällby	372	115	322	7	816	1 681	48,5%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800105	Stenhagen norra	332	104	271	2	709	1 500	47,3%
3800106	Stenhagen västra - Kvarnbo	284	74	242	0	600	1 180	50,8%
3800108	Stenhagen södra	259	61	97	1	418	1 397	29,9%
3800131	Fålhagen - S:t Göransplan	304	77	281	2	664	1 210	54,9%
3800132	Fålhagen - Almtuna	271	108	327	0	706	1 278	55,2%
3800133	Fålhagen norra	421	120	430	1	972	1 794	54,2%
3800135	Fålhagen södra - Boländerna	361	117	485	5	968	1 508	64,2%
3800138	Sala backe västra	228	67	228	1	524	1 158	45,3%
3800139	Sala backe - Byggmästaren	236	74	252	1	563	1 167	48,2%
3800140	Sala backe södra	270	79	267	2	618	1 156	53,5%
3800141	Sala backe - Skomakarberget	189	59	107	0	355	870	40,8%
3800142	Sala backe norra	193	89	232	1	515	1 220	42,2%
3800143	Sala backe - Källparken	246	82	149	0	477	1 419	33,6%
3800144	Sala backe - Östra Sala backe	254	80	171	1	506	1 846	27,4%
3800145	Sala backe - Byggmästarparken	344	87	301	1	733	1 663	44,1%
3800146	Årsta norra	199	80	195	2	476	1 226	38,8%
3800147	Årsta centrala	172	42	173	0	387	1 098	35,2%
3800149	Årsta - Körveln	248	74	178	0	500	1 357	36,8%
3800150	Årsta östra	259	90	344	0	693	1 206	57,5%
3800151	Slavsta - Fyrislund	315	69	313	3	700	1 537	45,5%
3800181	Ekeby	255	81	207	3	546	1 039	52,6%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800182	Berthåga - Flogsta Flogstavallen	315	101	463	2	881	1 581	55,7%
3800183	Flogsta södra - Ekeby södra	347	101	344	4	796	1 145	69,5%
3800184	Flogsta - Sernanders väg	159	45	118	2	324	1 453	22,3%
3800186	Flogsta västra	267	106	228	2	603	1 302	46,3%
3800187	Kåbo östra	303	114	303	1	721	1 459	49,4%
3800188	Kåbo västra - Kungsgärdet	291	94	462	2	849	1 314	64,6%
3800190	Eriksberg - Sommarro	355	110	343	2	810	1 319	61,4%
3800191	Eriksberg - Västertorg	327	63	224	0	614	1 174	52,3%
3800192	Eriksberg östra	374	107	257	0	738	1 358	54,3%
3800193	Eriksberg - Marmorvägen	260	51	167	5	483	1 220	39,6%
3800195	Norby östra	412	123	503	0	1 038	1 485	69,9%
3800196	Norby västra	529	124	520	0	1 173	1 691	69,4%
3800197	Eriksberg - Håga	380	98	259	1	738	1 230	60,0%
3800221	Kungsängens gård- Vilan-Bergsbrunna	465	108	602	0	1 175	1 718	68,4%
3800222	Nåntuna	498	104	732	5	1 339	1 908	70,2%
3800225	Sävja nordvästra	229	52	212	1	494	1 026	48,1%
3800226	Sävja nordöstra	326	89	233	4	652	1 533	42,5%
3800228	Sävja södra	270	82	144	1	497	1 361	36,5%
3800240	Rosendal östra	263	131	290	3	687	1 641	41,9%
3800241	Rosendal västra	232	101	269	0	602	1 283	46,9%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800242	Rosendal - Siegbahnsparken	420	188	496	1	1 105	2 232	49,5%
3800250	Ultuna - Ulleråker - Polacksbacken	133	66	161	0	360	787	45,7%
3800251	Ulleråker södra	319	89	335	0	743	1 180	63,0%
3800252	Bäcklösa	301	81	177	1	560	1 779	31,5%
3800262	Valsätra norra	433	103	500	5	1 041	1 589	65,5%
3800265	Valsätra - Spinnrocksvägen	161	44	111	0	316	998	31,7%
3800266	Valsätra sydvästra	156	15	40	2	213	1 218	17,5%
3800267	Gamla Gottsunda - Vårdsätra	446	139	518	4	1 107	1 545	71,7%
3800268	Gottsunda norra	218	44	73	1	336	1 281	26,2%
3800269	Gottsunda - Stenhammarsparken	216	39	62	0	317	1 224	25,9%
3800270	Gottsunda Centrum	300	68	109	1	478	1 333	35,9%
3800271	Gottsunda mellersta	205	43	56	2	306	1 204	25,4%
3800272	Gottsunda östra	333	77	157	3	570	1 432	39,8%
3800274	Sunnersta östra	361	80	402	0	843	1 211	69,6%
3800275	Sunnersta norra	219	53	278	2	552	943	58,5%
3800276	Sunnersta mellersta	330	74	430	1	835	1 212	68,9%
3800277	Sunnersta södra	304	72	393	0	769	1 097	70,1%
3800301	Västra Björklinge	255	93	288	0	636	1 337	47,6%
3800302	Östra Björklinge	279	86	266	0	631	1 278	49,4%
3800303	Björklinge glesbygd	220	81	200	1	502	1 103	45,5%
3800304	Viksta	134	47	81	0	262	587	44,6%
3800321	Storvreta - Lyckebo	238	166	207	1	612	1 182	51,8%
3800322	Gamla Storvreta	153	117	182	1	453	806	56,2%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800323	Norra Störvreta	220	135	259	4	618	1 156	53,5%
3800324	Östra Störvreta	233	204	345	0	782	1 251	62,5%
3800325	Störvretabygden - Fullerö hage	336	157	245	3	741	1 809	41,0%
3800326	Vattholma	212	302	201	1	716	1 224	58,5%
3800327	Skyttorp - Tensta	358	147	162	0	667	1 463	45,6%
3800341	Börje	161	68	241	0	470	801	58,7%
3800342	Lövstalöt	320	102	343	1	766	1 528	50,1%
3800343	Jumkil - Åkerby	209	64	225	0	498	1 027	48,5%
3800344	Bälinge västra tätort	262	79	301	0	642	1 198	53,6%
3800345	Bälinge glesbygd och östra tätort	186	69	253	0	508	900	56,4%
3800346	Skuttunge	179	44	170	1	394	758	52,0%
3800347	Åkerlänna	114	30	157	0	301	642	46,9%
3800360	Lindbacken	389	101	262	2	754	1 611	46,8%
3800361	Vaksala - Jälla - Skölsta	281	104	286	3	674	1 459	46,2%
3800362	Södra Rasbobygden	170	69	197	0	436	890	49,0%
3800363	Gåvsta	191	63	205	0	459	989	46,4%
3800364	Rasbokil	116	61	122	0	299	642	46,6%
3800365	Stavby	129	48	170	1	348	666	52,3%
3800366	Tuna	130	52	181	1	364	802	45,4%
3800381	Danmark	189	58	230	0	477	865	55,1%
3800382	Gunsta tätort	199	84	269	1	553	1 078	51,3%
3800383	Funbo - Marielund	264	91	333	1	689	1 204	57,2%
3800384	Länna	145	48	179	1	373	782	47,7%
3800385	Almunge	263	109	268	0	640	1 595	40,1%
3800387	Faringe - Bladåker	61	41	122	0	224	549	40,8%
3800388	Knutby	165	69	199	3	436	1 122	38,9%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800401	Vreta Ytternäs - Bodarna Uppsala Näs	158	55	260	0	473	794	59,6%
3800402	Dalby - Uppsala Näs - Västeråker	268	77	355	0	700	1 317	53,2%
3800403	Balingsta - Ramsta - Hagby	268	73	314	2	657	1 268	51,8%
3800404	Vänge tätort	207	101	177	0	485	946	51,3%
3800405	Vängebygden	231	126	179	0	536	1 028	52,1%
3800406	Åland - Skogstibble	170	94	110	1	375	853	44,0%
3800407	Järlåsa	278	73	127	0	478	1 053	45,4%
	Summa	42 639	13 938	42 133	216	98 926	194 517	50,9%
	Resultatfördelning Ja, Nej, Blankt	43,2%	14,1%	42,7%				

Stadsbyggnadsförvaltningen
Projektdirektiv, mall

Datum:
2021-05-17

Version :
1.2

Dokumentägare:
Avdelningschef strategisk planering

Dokumentredaktör
Programkontoret

Handläggare:

Datum:
2023-05-26

Diarienummer :
KSN-2021-00190

Projekt:
Revidering av översiktsplan
för Uppsala kommun

Version/DokumentID:

Revidering av översiktsplan för Uppsala kommun

Tilläggsdirektiv

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Grundläggande information	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Projektägare.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
2. Mål.....	3
3. Fokusområden för revideringen.....	3
Tidig dialogprocess, invånardelaktighet samt tidplan.....	4
Utvecklingsinriktningar och geografiska fokusområden.....	4
Allmänna intressen och tematiska fokusområden.....	4
4. Kopplingar till andra projekt och verksamheter.....	5
Planeringsstrategi.....	5
5. Tidplan.....	5
6. Finansiering och ekonomi	5
7. Referenser och bilagor	6
Bilagor.....	6

1. Grundläggande information

Bakgrund

Översiktsplanen är, i enlighet med plan- och bygglagen (PBL), kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan.

Den nu gällande översiktsplanen antogs i november 2016. En aktualitetsförklaring godkändes i kommunfullmäktige 2 november 2020 § 458. Översiktsplanen förklarades vara aktuell, men hastigheten och hållbarhetsutmaningarna i samhällsutvecklingen motiverade en revidering. Kommunstyrelsen gav 16 juni 2021 § 173 stadsbyggnadsförvaltningen direktiv om revidering av översiktsplanen. I direktivet anges målinriktningar och geografiska fokusområden samt exempel på tematiska områden för hållbar samhällsutveckling. Direktivet anger att ett antagande ska ske senast september 2024.

Tilläggsdirektivet har utarbetats för att säkerställa en bred och inkluderande process om inriktningen för samhällsbyggandet och översiktsplanen, med bland annat en förlängd tidplan, med antagande i nästa mandatperiod.

Nuvarande översiktsplan med fördjupningar, bedöms stå sig som vägledning för den övergripande utvecklingen av strukturer för bebyggelse, grönt och trafik under mandatperioden. Den ska därför också ligga till grund för revideringsarbetet samtidigt som den kan kompletteras med fördjupande vägledning i separata styrdokument.

Syfte

Tilläggsdirektivets syfte är att öka vägledningen gällande inriktningar, framtagandeprocess samt ange ny tidplan för revideringen. Tilläggsdirektivet ersätter avsnitt 7 (tidplan) och 8 (Ekonomi) samt kompletterar övriga avsnitt.

2. Mål

Nuvarande projektmål i projektdirektivet (KS 20210616 §173) gäller oförändrat.

3. Fokusområden för revideringen

Gällande direktiv för revidering av översiktsplanen beslutades av kommunfullmäktige 16 juni 2021 § 173. Direktivet fortsätter att vägleda arbetet tillsammans med tilläggsdirektivets nedanstående punkter.

Ny tidplan, dialogprocess, invånardelaktighet

1. Ny tidplan med formell process och antagande första halvan av nästa mandatperiod möjliggör för omfattande dialogprocesser och hög grad av delaktighet av invånare.
2. En serie dialoger om samhällsbyggande, lokala utvecklingsmöjligheter samt tematiska sakfrågor ska föregå den formella översiktsplaneprocessen. Dialogerna ska involvera invånare, organisationer och politiska partier och ge ett underlag till lokala och tematiska strategier i den översiktliga planeringen. Dialogerna koncentreras huvudsakligen till åren 2023-24. Under den formella processen sker dialoger under samråds- och granskningsskedena, samt därutöver efter behov.
3. Under perioden 2023-2025 ska resultat från såväl dialoger som delgeografiska och tematiska fördjupningsstudier behandlas i politiska forum, med syfte att underbygga kunskap och att nå överenskommelser.

Utvecklingsinriktningar och geografiska fokusområden

4. Översiktsplanen ska utgå från den prognosticerade befolkningsutvecklingen, med beredskap för såväl en lägre som en högre utvecklingstakt.
5. Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt.
6. Översiktsplanen ska vägleda hur samhällsutveckling kan ske på landsbygden där det inte finns förutsättningar att tillskapa konventionell kommunal VA-infrastruktur.
7. Innerstadsstrategin ska uppdateras. Den ska värna stadens historiska kärna, främja stadsliv och tillgänglighet. Även innerstadsstrategin ska utarbetas med en grund i dialoger och inflytande från innerstadens aktörer.
8. Delgeografiska fördjupningsstudier med utvecklingsförutsättningar tas fram för relevanta tätorter och stadsdelar innehållande lokala behov och möjligheter. Genomförda lokala dialoger används som underlag. Studierna redovisas löpande för att fungera som kunskaps- och planeringsunderlag inom samhällsbyggandet och används i framtagandet av utvecklingsinriktningar i översiktsplanen.

Allmänna intressen och tematiska fokusområden

9. Översiktsplanen ska säkerställa en hög effektivitet i markanvändningen på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart sätt.
10. Översiktsplanens inriktning för bebyggelseutvecklingen ska vara en hög grad av blandad bebyggelse och upplåtelseformer, ända ner till kvartersnivå.

11. En trafikplan och en grön-/blåstrukturplan tas fram som separata styrdokument under innevarande mandatperiod. Avsikten är att fördjupa översiktsplanens vägledning, med stöd i underlagsstudier som redan finns framtagna eller är på gång. Detta föder i sin tur utformningen av den kommande översiktsplanen. Trafikplanen ska bland annat innefatta ett huvudgatunät för staden och en plan (gemensamt med regionen) för hela kollektivtrafiksystemet. Grönstrukturplanen väger ihop sociala värden, biodiversitet, klimatanpassning och övriga ekosystemtjänster.
12. Andra tematiska studier kan också behöva ge avtryck i separata styrdokument under mandatperioden, beroende på karaktär och behov av styrning. Som tänkbara exempel kan nämnas lokalisering och karaktär på verksamhetsområden (industrimark), klimatanpassning och solenergi.

4. Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Planeringsstrategi

Den förlängda tidplanen innebär att en planeringsstrategi behöver tas fram i enlighet med PBL 3 kap 23 §. En planeringsstrategi ska finnas beslutad senast 24 månader efter ordinarie val. I planeringsstrategin, som ersätter tidigare aktualitetsförklaring, ska kommunen bland annat redogöra för översiktsplanens aktualitet och förändrade planeringsförutsättningar, men också hur kommunen tänker kring fortsatt arbete med översiktsplanering. Direktiv för planeringsstrategi finns som separat ärende (KSN-2023-01011).

5. Tidplan

Ny tidplan för översiktsplanen innebär att fokus under innevarande mandatperiod huvudsakligen ligger på dialoger och att ta fram tematiska och geografiska studier, som i mån av behov kan ge underlag till separata styrdokument. Det syntetiserande arbetet med att ta fram ett samrådsunderlag ligger i slutet av mandatperioden och samrådsbeslut tas först efter valet. Efter ett ”granskningskede” i slutet av år 2027 kan planen antas under 2028. Denna tidplan ersätter tidigare tidplan i projektdirektivet.

6. Finansiering och ekonomi

Arbetet med att revidera översiktsplanen finansieras huvudsakligen genom kommunstyrelsens budget för strategisk planering vid stadsbyggnadsförvaltningen.

Förvaltningar och bolag som deltar med personal i en arbetande referensgrupp eller är medverkande i dialoger förväntas stå för sina egna personalkostnader.

Underlagsutredningar som har bäring på översiktsplanearbetet men som tas fram av andra organisatoriska enheter än stadsbyggnadsförvaltningen bekostas av dem.

Resurser behöver successivt säkerställas i mål och budget fram till antagandet. För nästa period 2024-2026 bedöms behovet av medel ligga inom ram.

7. Referenser och bilagor

Bilagor

Projektdirektiv för revidering av översiktsplan, Översiktsplan 2024, KS 16 juni 2021 § 173.

Stadsbyggnadsförvaltningen
Projektdirektiv

Datum:
2021-06-01

Diarienummer:
KSN-2021-00190

Författare:
Göran Carlén
Åsa Dahlin
Lisa Klingwall

Version:
1.2

Översiktsplan 2024

Projektdirektiv för revidering av översiktsplanen

Innehåll

1. Grundläggande information	3
Bakgrund	3
Syfte 3	
Krav på styrning	4
2. Intressenter	4
3. Mål	4
4. Förutsättningar	5
Icke förhandlingsbara förutsättningar	5
Avgränsningar och krav	5
5. Fokusområden för revideringen	5
Omvärldsanalys och målriktning	6
Geografiska fokusområden	6
Allmänna intressen – generellt	7
Exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling	7
Process	9
6. Kopplingar till andra projekt och verksamheter	10
7. Tidplan	10
8. Finansiering och ekonomi	11
9. Referenser	11

1. Grundläggande information

Bakgrund

Översiktsplanen (ÖP) är, i enlighet med plan- och bygglagen (PBL), kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas.

Den nu gällande översiktsplanen (ÖP16) antogs i december 2016. En aktualitetsförklaring av översiktsplanen godkändes i kommunfullmäktige i november 2020. Översiktsplanen förklarades vara aktuell, men hastigheten i samhällsutvecklingen motiverar en revidering under kommande mandatperiod. Kommunstyrelsen uppdrog i september 2020 till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med ett förslag till direktiv för en sådan revidering i juni 2021.

Aktualitetsförklaringen kompletterar ÖP16, ger stöd i tillämpningen och tydliggör några delar som inte längre är aktuella. Aktualitetsförklaringen innehåller också ett antal medskick till en kommande revidering av översiktsplanen. Större medskick lyfts fram i föreliggande direktiv, övriga medskick från aktualitetsförklaringen ska också beaktas i revideringen.

ÖP16 har ett tydligt fokus på den långsiktiga hållbarheten. Sedan planen antogs har planering och samhällsbyggande huvudsakligen gått i översiktsplanens riktning. Men både utmaningar och ambitioner har ökat ytterligare inom hållbarhetsområdet, avseende såväl de ekonomiska, sociala och ekologiska aspekterna. FN:s Agenda 2030 genomsyrar nu svenska strategier på alla nivåer. Lagstiftning har ändrats för att bättre svara upp mot olika hållbarhetsmål. Kommunens nya och reviderade styrdokument vittnar också om tydlig ambitionshöjning. Metoder och innovationer utvecklas pågående för att bidra till nödvändiga omställningar. Revideringen av översiktsplanen behöver återspegla detta. Det handlar exempelvis om att ta kliv framåt i klimat- och miljöfrågorna, att underbygga samhörighet och jämlika livsvillkor, att hantera och dra nytta av strukturförändringar i närings- och arbetslivet och att både bidra än mer till kommunalekonomisk effektivitet i samhällsbyggandet och att utgå från rådande kommunalekonomiska förutsättningar i övrig utveckling.

Syfte

Revideringen har följande syften:

- Tydliggöra och utgå från de kommunalekonomiska förutsättningarna för den fysiska samhällsutvecklingen.
- Uppdatera översiktsplanen så att den svarar mot de ändringar i förutsättningar, krav, utmaningar och möjligheter som har skett sedan 2016, så att långsiktiga hållbarhetsmål stegvis kan nås.
- Förstärka berättelsen om målriktningen för den fysiska samhällsutvecklingen: vart vi ska och varför
- Stärka vägledningen för avvägningar och prioriteringar i efterföljande planering
- Ta ytterligare steg i utvecklingen av den kontinuerliga översiktsplaneringen

Krav på styrning

Kommunstyrelsen är uppdragsgivare och fattar beslut om direktivet liksom beslut om samråd och granskning enligt kraven i PBL. Kommunfullmäktige fattar beslutet om att anta översiktsplanen. Arbetet rapporteras löpande till kommunstyrelsens arbetsutskott.

2. Intressenter

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste styrdokument och behöver utvecklas i dialog med många aktörer. De skilda intressen perspektiv och kunskaper som representeras av nämnder och bolag inom kommunkoncernen, kommuninvånare, det lokala näringslivet och det civila samhällets aktörer tas om hand och berikar arbetet med översiktsplanen. Det gäller också Länsstyrelsen, Region Uppsala, grannkommuner, grannregioner, ett flertal statliga myndigheter och verk, forskningssamarbeten samt ett stort antal andra organisationer. En kommunikationsplan kommer att tas fram.

3. Mål

Det finns tre projektmål för revideringen av översiktsplanen. Att se över effektmålen för den fysiska samhällsplaneringen ingår i arbetet med projektmålen.

1. Förnya och förstärk den gemensamma målbilden

Översiktsplanen behöver möta de stora utmaningarna i samhällsutvecklingen. Att stärka arbetet med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i delar och helhet är riktmärket i linje med Uppsala kommuns högt ställda mål. Inriktningen i nuvarande översiktsplan uppdateras med ledning av bland annat de globala målen i Agenda 2030, de nationella miljökvalitetsmålen och mål om kommunalekonomisk effektivitet. Förståelsen och uppslutningen bakom planens inriktning förstärks hos invånare och verksamma i kommunen. Förutsägbarheten i den fysiska utvecklingen blir ännu tydligare.

2. Vässa översiktsplanen som verktyg för avvägning och prioritering

Genom förnyade mål och riktlinjer ger översiktsplanen tydligare vägledning för efterföljande planering och lagprovning. Det underlättar för såväl byggaktörer, berörda invånare som kommunen själv. Målstrukturen underlättar prioritering mellan samhällsbyggnadsprojekt, inriktningen på dem samt bedömning av måluppfyllelse. Separata styrdokument som ligger nära översiktsplanen integreras så långt som det är rimligt för att bidra till ökad tydlighet.

3. Anpassa översiktsplanen ytterligare som del i den kontinuerliga översiktsplaneringen

Dokumentstrukturen och den digitala plattformen underlättar senare revideringar av översiktsplanen. Genomförandestrategin i planen läggs på en generell och flexibel nivå som kompletteras med mer detaljerade men lättroliga beslut i kommunstyrelsen.

4. Förutsättningar

Icke förhandlingsbara förutsättningar

Översiktsplaneringen är lagreglerad och måste uppfylla de krav som ges av plan- och bygglagen samt miljöbalken. Vidare ska utformningen av planen svara upp mot Boverkets översiktsplanemodell, vars syfte bland annat är att skapa en grad av enhetlighet över hela landet, så att man till exempel ska kunna läsa plankartor över kommungränser mer sömlöst.

Enligt plan- och bygglagen behöver den reviderade översiktsplanen antas av kommunfullmäktige senast 24 månader efter valet, det vill säga i september 2024.

Avgränsningar och krav

Översiktsplanens tidshorisont 2050⁺ behålls, främst för att målhorisonten 2050 sammanfaller med klimatmålen och är generellt sett vanlig i kommunernas översiktsplanering. För vissa underlagsstudier sätts en längre horisont. Det möjliggör exempelvis strategier för ändring i tröga infrastruktursystem och möjlighet att strategiskt reservera plats för långsiktiga behov av skilda slag.

Översiktsplanens nuvarande huvudstruktur för den fysiska utvecklingen behöver analyseras med utgångspunkt från vunna erfarenheter och omvärldsförändringar. Det omfattande arbetet med prövning av flera alternativa fysiska strukturer som genomfördes vid föregående översiktsplanearbete behöver sannolikt inte göras om i sin helhet. Påverkan av exempelvis tyngdpunktsförskjutningar genom Uppsalapaketet ska analyseras.

Kommunkoncernen står inför stora tröskelinvesteringar i infrastruktur under halvtannat decennium framåt, samtidigt som demografin under samma period innebär ansträngningar i driftsekonomin. Förutom att eftersträva generellt god hushållning måste revideringen särskilt beakta dessa kommunalekonomiska förutsättningar.

Översiktsplanen ska vara huvudsakligen digital, även om det av tillgänglighetsskäl också behöver finnas en pappersprodukt. Strukturen för vägledning utvecklas när det gäller hanteringen av allmänna intressen, samt för att svara upp mot Boverkets nya ÖP-modell. Användarvänligheten ligger i fokus.

Den strategiska karaktären hos översiktsplanen ska bibehållas samtidigt som detaljeringsgraden i vissa avseenden behöver öka för en mer träffsäker vägledning. Detaljeringsgraden får inte äventyra planens robusthet för marginella omvärldsförändringar (exempelvis lagstiftning, ny kunskap, de facto-förändringar i markanvändning). Ställningstaganden i planen kan kompletteras med mer detaljerade tematiska och geografiska underlag som successivt uppdateras.

5. Fokusområden för revideringen

I det följande beskrivs ett antal fokusområden att arbeta med i revideringen. De har främst bäring på projektmålen 1 och 2.

Omvärldsanalys och målriktning

Förnya omvärldsanalysen och utveckla scenarier

Det behövs en förnyad bedömning av eventuella förändringar i de globala megatrenderna och regionala trender och hur de kan förväntas påverka förutsättningarna för Uppsala. För närvarande råder osäkerhet om hur eventuella långsiktiga pandemieffekter påverkar samhällsutvecklingen på skilda sätt. Det kan därför vara relevant att arbeta med scenarier för att fånga alternativa utvecklingar avseende exempelvis utrymmes- och lokaliseringsskrav/-behov för olika funktioner som boende-arbete/näringsliv-service-utbildning-fritid-kultur med mera, samt behoven av mobilitet. Det handlar också om att fånga osäkerheter, risk- och sårbarheter samt möjligheter av betydelse för den fysiska utvecklingen. I arbetet ingår att belysa behov av eventuella förskjutningar i samhällsbyggandet mellan staden, landsbygden och de prioriterade tätorterna.

Arbetet utmynnar i två-tre scenarier för den långsiktiga utvecklingen till en horisont någonstans mellan 2050 och 2100. Scenarierna ska konsekvensbedömas. Vidare bedöms om de utmanar huvudstrukturen för utvecklingen i ÖP2016 och hur den i så fall kan modifieras för att svara upp mot såväl förändrade behov som hållbarhetsmål.

Uppdatera ÖP16:s prioriteringar

Översiktsplan 2016:s ”prioriteringar” är ett antal tillståndsmål med tillhörande delmål. Dessa behöver uppdateras och stämmas samman innehållsligt och begreppsmässigt med Agenda 2030, de nationella miljömålen samt övriga nationella, regionala och kommunala mål. Översiktsplanens tidshorisont är ofta längre än andra målskrivningar, varför anpassning kan behövas.

Förstärk berättelsen om vart Uppsala strävar

Översiktsplanen bör förse med en tydlig vision eller berättelse om kommunens utvecklingsriktning för att främja en god livsmiljö. Bakgrund och motiv för den valda inriktningen behöver vara enkelt presenterade. Det ska vara tydligt vilka kvaliteter inriktningen syftar till för kommunens nuvarande och framtida innevanare, verksamma och besökare samt hur övergripande långsiktiga hållbarhetsmål ska uppnås. Berättelsen behöver konkretisera hur dessa kvaliteter och mål uppnås genom den fysiska strukturen i planen.

Geografiska fokusområden

ÖP16 tydliggjorde grova strukturer för kommunens utveckling. För några delområden finns också fördjupade översiktsplaner. Med stöd i nya arbetssätt som nu etableras inom stadsbyggnadsförvaltningen, så kallad områdesplanering, kan fler delgeografiska strategier tas fram, enligt nedan.

- *Prioriterade tätorter.* Utvecklingsförutsättningarna ses över. Det är angeläget att förnya både den samlade strategin och att för var och en av dessa orter (som saknar fördjupad översiktsplan) ta fram mer utarbetade utvecklingsstrategier och egna plankartor för markanvändning med mera. Det underlättar för kommunens egna proaktiva utvecklingsinsatser, liksom för andra aktörer att se möjligheter för exempelvis bostadsbyggande eller etablering av verksamhet.

- Det är också viktigt att analysera och se över strategin för *stadens omland, landsbygd, servicenoder*. Det handlar om hur översiktsplanen påverkar utvecklingen i dessa områden och om omvärldsförändringar ger nya förutsättningar.
- *Innerstaden, stadsnoder, stadsdelnoder, stadsstråk och stadsbygd*. Även inom staden kan det vara angeläget att se över lokala utvecklingsförutsättningar och pröva att göra fördjupade strategier för olika delområden. Här finns möjlighet att identifiera vad som behöver värnas och utvecklas och ges utrymme utifrån lokala förutsättningar och behov såväl som utifrån helhetsperspektivet i översiktsplanen. Innerstadsfördjupning finns redan, men ses över.

Bedömning ska även göras om vissa fördjupade översiktsplaner kan upphävas och vägledningen för dessa områden integreras i den reviderade översiktsplanen.

Allmänna intressen – generellt

Plan- och bygglagen och miljöbalken anger ett stort antal allmänna intressen som översiktsplanen ska vägleda avvägningen mellan. Uppföljningen i aktualitetsförklaringen visade på önskemål om förstärkt vägledning på detta område.

Vid sidan av översiktsplanen finns ytterligare ett trettiotal tematiska styrdokument som åtminstone delvis har bäring på den fysiska planeringen. Det finns lagkrav på att vissa av dessa ska finnas som eget styrdokument, exempelvis riktlinjer för bostadsförsörjning, medan andra är sådant som kommunen själv bestämt att det ska ligga som separat styrdokument.

ÖP16 designades för att hålla en sådan strategisk nivå på sin vägledning att andra styrdokument skulle kunna komplettera den med mer detaljerade anvisningar. Antalet styrdokument har vuxit vilket försvårat överblicken. Det är därför rimligt att nu pröva att integrera vissa styrdokument i översiktsplanen. Genomlysningen av styrdokument behöver göras gemensamt med alla berörda och koordineras med den övergripande översynen av styrdokument som kommunfullmäktige initierat.

Exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling

Revideringen innebär att hela översiktsplanens innehåll ska ses över. Nedan anges ett tiotal *exempel* på tematiska områden – huvudsakligen allmänna intressen - som bedöms vara särskilt angelägna att belysa. Bilden kan komma att förändras under arbetets gång.

1. Fördjupa de sociala strategierna för en sammanhängande, trygg och jämlik kommun

Genom utvecklade analyser och strategier på systemnivå säkras såväl proaktiva insatser som att socialt värdeskapande inkluderas vid samtliga initiativ till fysisk förändring. Kunskap om behov, utmaningar och önskemål fördjupas ytterligare utifrån ett lokalt perspektiv genom dialog på områdesnivå. Särskilt identifierade behov av fysisk förändring kan ges avtryck i plankarta/-or. Området inkluderar trygghets- kulturlivs- och folkhälsofrågorna samt skilda samhällsgruppers behov och målsättningen om likvärdig skola.

2. Uppdatera klimat- och miljöstrategierna

Sedan ÖP16 antogs har behoven av genomgripande samhällsåtgärder för att hejda farligaklimat- och miljöförändringar blivit ännu tydligare. Kunskapsläget har förstärkts och flera separata styrdokument på skilda nivåer inom området har uppdaterats eller är på väg fram och behöver ge avtryck i översiktsplanen för att få nödvändigt genomslag. Det handlar exempelvis om klimatfärdplan, vattenkvalitet, ljudmiljö, hushållning med jordbruksmark, naturvård och ekosystemtjänster.

3. Se över näringslivsstrategin

Digitaliseringens påverkan på arbetsliv, produktion och logistik är nu påtaglig och förändrar lokaliserings- och utrymmesbehoven. Behov av robusta värdekedjor inom varuproduktionen kan tillsammans med automatisering och ökat fokus på fossilfrihet och lokala kretslopp sammantaget innebära ökat behov av utrymme och miljöer för produktionsanläggningar, särskilt för exportnäringarna.

4. Belys långsiktig utveckling av hållbara trafik- och transportsystem

Pågående arbete med trafikprogram/handlingsplan ger avstamp för explorativa studier om hur digitalisering, elektrifiering och autonomisering av fordon kan påverka logistik och rörelsemönster och hur trafiksystemet bör utvecklas på längre sikt. Mer närtida utvecklingsbehov i infrastruktur mm ska naturligtvis också ge avtryck.

5. Belys långsiktig utveckling av hållbara tekniska försörjningssystem

För närvarande ligger fokus på att finna nya innovativa och integrerade lösningar vid utbyggnad av nya stadsdelar utan befintlig infrastruktur-försörjning. Hur ser möjligheterna ut till anpassning i befintliga miljöer på lång sikt? Och vilka nya utrymmes- och lokaliseringsbehov kan förväntas? Det gäller energisystem, vatten- och avlopp, IT-system, materialcirkulation (återvinning/avfall) och koppling till andra försörjningssystem.

6. Tydliggör totalförsvarsaspekter, inklusive livsmedels- och andra försörjningsstrategier

Säkerhetsläget innebär såväl en upprustning av det militära försvaret i Uppsala som ökat fokus på civilförsvarsfrågorna. Sammantaget krävs sannolikt anpassningar i översiktsplanen för båda ändamålen. Tydligare vägledningar väntas på detta område. Till del sammanfaller dessa intressen med frågorna om tekniska försörjningssystem enligt ovan. Hur skapar vi en robust försörjning av det livsnödvändiga?

7. Tydliggör klimatanpassningsbehoven

En ändring i PBL kräver att skred-/ras-/erosionsrisker till följd av klimatförändringar ska hanteras i översiktsplanen. Vi har vidare nya underlag som en ny översvämningskartering och en skyfallsplan och hur risken med värmeböljor ser ut i skilda delar av den byggda miljön. Sammantaget kan detta bygga under en strategi som skulle kunna få avtryck i en plankarta.

8. Fördjupa vägledningen för utveckling av grönstrukturen i staden och prioriterade tätorter

Det finns snart ett underlag till utvecklad övergripande grönstruktur för staden med närmaste omgivningar, som visar behov av åtgärder och strategiska val för att bibehålla, stärka och utveckla stadens gröna och blå strukturer med fokus på sociala värden. Därutöver bör belysas förutsättningar för natur-, rekreations- och

friluftsliv vid de prioriterade tätorterna, med ledning av naturinventeringen och karteringen av ekosystemtjänster som gjorts.

9. Förstärk vägledningen för kulturmiljö

Vägledningen för kulturmiljö i ÖP16 är bristfällig. De kulturhistoriska värdena i Uppsala utgör en betydelsefull resurs för framtiden. Det fanns vid antagandet av planen förväntningar om att ett separat styrdokument för kulturmiljö snart skulle finnas framme. Av skilda skäl har det dröjt, men det finns underlag framtagna som tillsammans med angelägna uppdateringar av befintligt material kan bidra till tydligare vägledning i kommande översiktsplan

10. Fördjupa ställningstaganden till riksintressen

Riksintressen har en särställning bland allmänna intressen som innebär att översiktsplanen måste ge vägledning om hur dessa intressen ska tillgodoses. Uppsala har cirka 100 sådana riksintressen som omfattar natur- och kulturmiljö, totalförsvaret med mera. I ÖP16 gjordes en förhållandevis grundlig genomgång med kortfattade beskrivningar och ställningstaganden. Ställningstagandena behöver säkerställa en tydlighet som underlättar planläggning, lovgivning och annan myndighetsutövning.

11. Ta fram en utvecklingsplan för friluftsliv och turism på och vid Ekoln och Fyrisån

Detta handlar om nämnda vattendrag med dess kopplingar längs Mälaren till Stockholm, Håbo (Gorran) och Enköping (Lårstaviken). Arbetet ska bland annat utgå från och utveckla de värden som lyfts upp i riksintresset för friluftsliv ("Ekoln") samt riksintresset för friluftsliv och turism ("Mälaren med öar"). Det innefattar utveckling av tillgängligheten till stränder och vatten samt utveckling av målpunkter. Samverkan behövs med övriga kommuner längs vattenvägarna för att höja det sammantagna värdet.

Process

Styrning och delaktighet

Interna intressenter

Kommunstyrelsens styrning säkerställs genom återkommande avstämningar och arbetsmöten i arbetsutskottet. Delaktigheten hos övriga nämnder och bolag säkerställs genom exempelvis informations- och dialogtillfällen, inspirationsföreläsningar, workshops med mera.

Externa intressenter

Länsstyrelsen har en särskild roll som rådgivare, regelbevakare och företrädare för statliga intressen och inbjuds att aktivt följa processen. Till översiktsplanarbetet knyts också planerings- och infrastrukturanvariga aktörer som exempelvis Region Uppsala, Trafikverket och Vattenfall AB. Särskilda dialoger förs med andra nyckelaktörer vars verksamheter har stor betydelse för den fysiska utvecklingen eller kan bidra med särskilda kunskaper. Avstämningar med grannkommuner görs i etablerade forum genom särskilda överläggningar när så behövs. Slutligen aktiveras kommunens forskningssamarbeten och professionella översiktsplanenätverk för att stödja planarbetet.

Att nå invånare i kommunen, civila samhället och det lokala näringslivet i ett dialogarbete är viktigt för att öka kontinuitet och delaktighet i det långsiktiga samhällsbyggandet för hållbarhet i enlighet med Agenda 2030. Lokal kunskap behöver tas om hand för att öka tilliten till planeringen samt öka engagemanget för hållbarhetsfrågorna. I arbetet med att utveckla delgeografiska strategier blir dialogerna viktiga för att öka kunskapen om lokala förutsättningar, behov och önskemål.

Formerna för medverkan och dialog är centrala för arbetet med översiktsplanen och kommer att beskrivas i en kommunikationsplan. Ambitionen är att fler och nya former för såväl digital som fysisk medverkan samt blandformer dem emellan ska utvecklas och organiseras under arbetet för att främja delaktighet och engagemang. Erfarenheterna från digitala dialoger under pandemin kommer att tas tillvara.

Verktyg

Digital process för översiktsplanering och samhällsbyggnad

Integration mellan kartor, 3D-modeller, bilder och text sker i ett digitalt verktyg från start. Det blir möjligt med hög interaktivitet utåt med intressenter via webbplats. Plattformen ska också bidra till en kontinuerlig anpassning av innehållet till nya beslut och uppdaterade underlag, efter antagandet av planen. Det ger alltså även stöd till den kontinuerliga översiktsplaneringen och kan exempelvis integrera det indikatorsystem för uppföljning som successivt utvecklas. Det ska också bidra till arbetet med en alltmer digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

Strategisk miljöbedömning

Hållbarhetsbedömningar integreras i planarbetet från start med externa bedömare som följer, bedömer och påverkar arbetet hela vägen fram till antagandet. Konsekvensbedömningen inkluderar kommunalekonomin och kompletteras med fler samhällsekonomiska bedömningar.

6. Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Översiktsplanearbetet spänner över många sektorer och är beroende av information om utvecklingen, planeringen och anspråken inom stora delar av kommunkoncernens verksamhet. Det är viktigt med bred medverkan från koncern och intressenter i omvärldsanalysen som ska göras i början av översiktsplanearbetet. De långsiktiga behoven, anspråken och möjligheterna hos verksamheter som normalt sett har betydligt kortare planeringshorisont behöver fångas upp.

7. Tidplan

En grov tidplan redovisas nedan. Den innebär en tøjman på maximalt några månader i förhållande till lagkravet om antagande senast september 2024.

- Höst 2021 – Projektplanering, omvärldsanalys, scenarioarbeten. Underlagsutredningar startar
- 2022 – fortsatta underlagsutredningar, analys, dialogarbete och planarbete
- Vår 2023 – planförslag på samråd, dialogarbete fortsätter
- Höst 2023 – revidering av planförslag
- Vinter 2023/2024 – planförslag på granskning
- Vår 2024 – antagande

8. Finansiering och ekonomi

Arbetet med att revidera översiktsplanen finansieras huvudsakligen genom kommunstyrelsens budget för strategisk planering vid stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningar och bolag som deltar med personal i en arbetande referensgrupp förväntas stå för sina egna personalkostnader. Underlagsutredningar som har bäring på översiktsplanarbetet men som tas fram av andra organisatoriska enheter än stadsbyggnadsförvaltningen bekostas av dem.

Revideringsarbetet bedöms kosta 15 miljoner kronor (Mkr) för strategisk planering. Fördelningen över åren bedöms vara ca 4-5 Mkr per år under 2021-23 och 1-2 Mkr under 2024.

9. Referenser

[Översiktsplan 2016, med aktualitetsförklaring 2020](#)